



Magnetogram ni avtoriziran!

MAGNETOGRAM
IZJAVE PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE
PO ZASEDANJU EVROPSKEGA SVETA

Bruselj, 2. marec 2012

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Lep pozdrav tudi z moje strani. To zasedanje Evropskega sveta je na nek način potrdilo pričakovanje, da se klima v Evropski uniji obrača v pozitivno smer, seveda pa to še ni konec težav niti to še ni znak konca težav, ki bi bil popolna kredibilen. Predvsem je obračanje te klime odraz dejstva, da je evro-območje stabiliziralo težave in da je fiskalno konsolidacijo opravila oziroma vsaj resno začela večina držav članic.

Svet Evropske unije, Komisija, pa tudi Evropska centralna banka so ob pomoči mednarodnih finančnih institucij več ali manj pogasile glavne požare tudi v najbolj kritičnih državah članicah Evropske unije, kar se seveda tudi odraža na to klimo. Usklajen je bil fiskalni, ali bolje rečeno stabilizacijski pakt in danes podpisan v obliki pogodbe, to je bilo zagotovo najpomembnejše posamično dejanje v sklopu seje Evropskega sveta. Po moji oceni pa je to tudi najpomembnejši posamični korak ne samo k reševanju te krize v evro-območju, ampak tudi k preprečevanju, da se takšna situacija v prihodnje v evro-območju nikoli več ne ponovi.

Ta pogodba je bila usklajena v relativno kratkem času. To je bil po mojem mnenju eden večjih podvigov znotraj Evropske unije. Sam sem že včeraj čestital nekaterim, ki so največ prispevali k temu, da je do tega dogovora prišlo. Ta okvir je izjemno pomemben tudi za stvari, ki jih moramo v prihodnje narediti v državah članicah evro-območja in Slovenija se bo potrudila, da čim prej ratificira to pogodbo in da tudi v svoji nacionalni zakonodaji, tako v ustavi kot osrednjih zakonih, implementira določila te pogodbe, še posebej določila tretjega člena. Hkrati, ko je čutiti neko bolj pozitivno klimo tako v evro-območju kot tudi v Evropski uniji nasploh, pa seveda prihajajo verjetno tisti najtežji podatki o ceni, ki jo Evropa plačuje za finančno in tudi gospodarsko krizo. Podatki o tem, da se številni sektorji gospodarstva - ne samo v posamičnih državah, ampak tudi na evropski ravni - še niso pobrali in še zdaleč niso na ravni kot so bili pred krizo. Prihajajo podatki o rekordno visoki brezposelnosti v evro-območju, so zgodovinske številke in to kaže na to, da je cena, tako gospodarska kot socialna, ki se je plačala, ki se plačuje in ki se še bo plačala za to krizo, zelo visoka. To je dodaten motiv za to, da se naredi vse, kar je že bilo dogovorjeno in kar se bo še potrebno dogovoriti, da se v prihodnje takšne krize prepreči. Cena je zelo zgovorna.

Tudi napoved o neki sicer rahli recesiji v evro-območju je del te cene. Če gospodarstvo ne okreva, potem ni možno pričakovati rasti, če ni rasti, ni možno pričakovati novih delovnih mest in smo v nekem začaranem krogu. Kljub temu sta ponovno po treh letih zelo pogosto uporabljeni besedi tako v zaključkih kot pripravljalnih dokumentih za zasedanje Evropskega sveta besedi rast in delovna mesta. To ujemanje na ravni pojmov in opredelitev, pa tudi ciljev med tem, kar je v zaključkih in v besednjaku tokratnega zasedanja Evropskega vrha in tem, kar so recimo zahtevali evropski sindikati pred nekaj dnevi, je visoko. Povsod je na začetku potreba oziroma spoznanje, da je pot iz krize v ustvarjanju novih delovnih mest, da je to tako odraz rasti

in dobre gospodarske politike kot tudi najboljša socialna politika. Veliko ukrepov, ki se bodo izvajali v prihodnje tako na evropski kot nacionalni ravni, bo seveda šlo v to smer.

Ponovno je aktualna strategija 20/20 in to tudi v teh razvojnih dimenzijah. Obravnava evropskega semestra je bila namenjena v glavnem pregledu situacije v posamičnih državah članicah. Vabim vas, da si preberete, mislim da je že na spletni strani Sveta dokument, ki je kratek, jasen in predvsem odraža primerjavo, stanje v posamičnih državah članicah in Evropski uniji, tudi primerjavo med Evropsko unijo, evropsko monetarno unijo in nekaterimi drugimi relevantnimi gospodarskimi subjekti v svetu. Žal, ta primerjava kaže, da je Slovenija glede na čase pred krizo iz zgornje polovice teh lestvic padla v spodnjo polovico, da nismo ravno na dnu, smo se pa strateško premaknili navzdol in bistveno oslabili svojo strateško pozicijo.

V praktičnem jeziku to pomeni, da je Slovenija kot država, kot lepo izhaja iz primerjav in grafov v nekem faznem zaostanku, pri reševanju krize oziroma pri izhajanju iz te krize. Zamuja predvsem s finančno konsolidacijo, kar je naredila tako Unija oziroma evro-območje, kot tudi večina držav članic, tudi tiste, ki so bile v začetku najbolj prizadete. To je seveda boleč ukrep, je povsod in bo tudi v Sloveniji. Hkrati pa bo morala Slovenija, ker je v tem faznem zaostanku sprejemati tudi ukrepe za rast, za ponoven razvoj gospodarstva, za ustvarjanje novih delovnih mest in to vse v zelo kratkem ozkem časovnem okviru, definiranem tudi s stališči in zavezami do Evropske unije. Ta časovni okvir ne bo daljši od enega leta.

Dejansko je bila ekonomija oziroma pozitivni nastavki glavna tema Evropskega sveta. Težko bi rekli, da je bilo to neko prelomno zasedanje v tem smislu, da bi videli neko močno luč na koncu tunela, je bilo pa to vseeno zasedanje Evropskega sveta, kjer se je čutilo, da je finančna kriza v veliki meri stabilizirana in da se lahko Evropa ponovno obrne k resnim razpravam o tem, kako zagnati nadaljnjo rast, ustvarjanje novih delovnih mest in s tem tudi realne osnove za večjo blaginjo.

Od ostalih tem je bilo kar nekaj razprave o situaciji v Siriji. V besedilu zaključkov Evropskega sveta se resno stopnjuje pritisk na sirske režim. Pričakuje se eskalacija razmer in na ravni zunanjih ministrov bo sprejetih več ukrepov, ki se bodo usklajevali v prihodnjih tednih in mesecih.

Evropski svet se je opredelil tudi do situacije v Belorusiji. Tukaj je ta konflikt med Unijo in režimom, Lukašenkove Belorusije eskaliral. Sankcije se bodo stopnjevale, v kolikor bo šla stvar naprej, in možno je pričakovati, da se bodo sankcije širile in konkretizirale. Kot sami lahko razberete iz zaključkov, gre Evropska volja enotna v to smer, še posebej zaradi teh zadnjih represivnih ukrepov režima proti opoziciji in oporečnikom.

Kot je najbolj odmevalo tudi že v zadnjih dneh, je Evropski svet potrdil status kandidatke Srbiji. To je pomemben korak za stabilizacijo razmer v regiji in pomemben signal za ostale države kandidatke. Ni to še nekaj kar bi neki državi dokončno odprlo vrata v EU, je pa to vsekakor korak, brez katerega ni možno računati niti na začetek datuma za sama pogajanja, niti na to, da bo tisto, kar narediš za to, da prevzameš evropske standarde, nekdo realno ocenil in da boš lahko po potrebnih korakih napredoval. Je pa to tudi neka psihološka meja, ki je presežena. V proces in bližje k Evropski uniji vstopa država, ki je zaradi svoje velikosti in vsega, kar je pomenila v zgodovini, nek poseben primer v sami regiji Zahodnega Balkan. Možno je računati, da bo to vsaj deloma pospešilo – prvič - reševanje številnih odprtih vprašanj, ki so še v tej regiji in so tako ali drugače povezana z odločitvami, ki jih morajo sprejeti v Beogradu, po drugi strani pa je zdaj večja luč usmerjena tudi na tiste procese, ki čakajo že dolga leta. Recimo Makedonija čaka že dolgo časa na podelitev datuma za začetek pogajanj. To na nek način je ta korak nek posreden pritisk na tiste, ki iščejo tukaj rešitev tega bilateralnega spora med Grčijo in Makedonijo, da končno pridejo do kompromisnih predlogov.

Veliko razprave je bilo tudi o širitvi Schengna. V zaključkih Evropskega sveta so kompromisna stališča, ki obetajo, da se bo Schengen na Romunijo in Bolgarijo širil še letos, vendar pa ni dokončne garancije. Vsekakor pa bo odločitev o tem padla v septembru.

Toliko na kratko o tem. Podrobnejši podatki glede glavne teme, se pravi razprave o evropskem semestru, so kot že rečeno na spletni strani. Tisti grafi, ki so predstavljeni, zelo natančno odražajo tudi prihodnje ukrepe, ki jih bo morala Slovenija narediti v naslednjih mesecih, večinoma še v tem letu.

NOVINARKA: Včeraj ste rekli, da Slovenijo čakajo konkretni koraki in tudi nekateri težki koraki. Ste lahko vseeno malce bolj konkretni kaj? Je vlada že sprejela kak paket ukrepov?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V bistvu vse. Vlada ima v svojem programu zapisane vse ukrepe, ki jih je potrebno sprejeti tako za finančno konsolidacijo, kot za ponoven zagon gospodarske rasti in nova delovna mesta. Ključen problem je, da je to treba narediti vse skupaj, kar se vedno bistveno teče, kot če imaš najprej nekaj časa, da konsolidiraš javne finance, bolj ali manj, vsaj dolgoročno strukturno uravnotežiš proračun in potem postopoma nabiraš ta potreben manevrski prostor za ponoven zagon gospodarske rasti. Mi smo se na nek način zaradi razlogov v katere ne bom zahajal zadnja tri leta temu izognili in je to potrebno narediti naenkrat. Ključna stvar, prva, pa tudi tista, ki bo imela najbolj boleče posledice, in o tem si ni treba delati utvar, je uskladiti porabo s prihodki. Glede na to, da je zadolževanje silno omejeno, zaradi razmer, v katerih smo, je pred vlado in pred državnim zborom, predvsem pa pred vsemi porabniki javnih sredstev v Sloveniji naloga, da uskladijo porabo v letošnjem letu in tudi v prihodnje s tem, kar Slovenija lahko realno zbere. Razkorak je velik.

V proračunu, ki je bil sprejet za letos, je bilo planiranih več kot deset milijard evrov sredstev, z veliko muko jih bomo mogoče zbrali 7 milijard osemsto. Ta razkorak je velikanski, še posebej glede na to, da je vlada nastopila mandat že po začetku leta, da bo rebalans sprejet že po koncu prvega tromesečja, ko so mnoge pogodbe bile že podpisane, ko so se neke pravice razdelile in je ta manevrski prostor zaradi tega bistveno zožan. Kljub temu, da je bil sprejet ta interventni zakon, ki je problem nekoliko recimo temu zmanjšal za 300 milijonov, vendar ta razlika je še vedno zelo velika. To je prvi problem, ki spopada hkrati z našimi napor, da bi s socialnimi partnerji uskladili nov socialni sporazum, kjer bodo načrtane srednjeročne in dolgoročne reforme in prilagoditve, ki jih mora Slovenija prav tako narediti. Če hočete zelo konkretno in po domače. Slovenci se morajo zdaj ukvarjati tako s temu, čemur se z napačno besedo reče varčevanje, v bistvu gre za racionalizacijo. Ker varčuješ takrat, ko nekaj imaš, in tega ne porabiš, če pa tega nimaš, pa ne moreš tega privarčevati, lahko se samo odločiš, da si ne boš več sposojal ali pa se sprijazniš s stanjem, ko ti nihče več za realno ceno denarja ne posodi. In hkrati s tem, kako kljub temu ustvariti nek manevrski prostor, da bo nekaj investicij, da rast bo, da bo dovolj sredstev za lastno udeležbo pri uporabi sredstev iz evropskih fondov, ki so pravzaprav edina realna investicijska sredstva, ki so na voljo za letos in to je vsakemu, ki se je kdaj ukvarjal s proračunsko porabo in usklajevanjem prihodkov in odhodkov v okviru takšnih ali drugačnih bilanc, jasno da je to naporno delo in da brez žrtev ne gre.

NOVINARKA: V razpravi ste omenjali načrte za rebalans in mogoče glede uskladitve s pokojninsko reformo. Ste lahko kaj bolj konkretni ali ostaja samo cilj?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Slovenija je v tej razpravi, ko so nekatere države predvsem govorile o tem, kaj so že naredile, kaj veliko ni imela za povedati, pač v tistem delu, ko smo že razpravljali o tem, kaj se bo še naredilo. Tu zelo pozitivno odmevajo naša izhodišča ali okvir za rebalans proračuna, kjer smo pokazali, da to, kar je Slovenija najavila že v lanskem letu za letošnje leto tudi Evropski komisiji, da bomo naredili in da s tem mislimo resno. Tudi ta predlog ustavne spremembe, o katerem bodo zdaj stekla pogajanja med vsemi parlamentarnimi

strankami ima pozitiven odmev. Kar se tiče pokojnin, pa ta dokument, ki je bil razdeljen za včerajšnjo razpravo na večerji evropskega sveta in ima seveda tudi te podatke glede pokojnin, razbija neko iluzijo, ki je bila v Sloveniji precej prisotna, to pa je, da je treba narediti samo pokojninsko reformo, pa bodo rešeni vsi problemi. Iz tega grafa se vidi, da je realna delovna doba v Sloveniji celo nekoliko večja kot v Nemčiji, pa ima Nemčija v tem trenutku rekordno nizko brezposelnost, pozitivno gospodarsko rast in je motor evropskega gospodarstva, Slovenci pa realno delamo dlje, pa imamo iste probleme, s katerimi se soočamo. To pomeni, da rešitev ni samo v pokojninski reformi. To je en delček tega, kar bo potrebno narediti zaradi strukturnega prilagajanja trendov v prihodnosti, še zdaleč pa to ni edina rešitev kot se je v Sloveniji dolgo časa prodajala.

NOVINAR: Vprašanje je nerazumljivo ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Odgovor na prvo vprašanje je »da«, mi smo naklonjeni iskanju novih davčnih virov v smeri, ki ne obremenjuje neposredno bodisi stroškov dela, bodisi gospodarstva nasploh in ta davek je v tej smeri. Razmišljamo tudi o tem, tudi predlogi sindikatov gredo v tej smeri, da iščemo sami rešitve, če ne bo dogovora znotraj Evropske unije. Glede partnerja za Novo ljubljansko banko naj povem, da v tem trenutku nova slovenska vlada nima nikakršnih instrumentov v rokah, da kakorkoli vpliva na poslovanje bank, ki so formalno v državni lasti, vse to je v rokah nekih mestnih paradržavnih struktur, ki delujejo po svoje. Te stvari bo treba slej ko prej spraviti na isti nivo, se pravi, tisti, ki odloča mora biti tudi odgovoren in obratno. Je pa vlada sprejela kot ste seznanjeni, stališče, da se rešitev za dokapitalizacijo ne zagotavlja iz denarja davkoplačevalcev, ker tega denarja pravzaprav ni, ampak, da se pomaga iskati druge načine. Nimamo pa nobene garancije, da če bomo našli kakšno rešitev, da jo bodo tisti, ki formalno odločajo o teh rešitvah, upoštevali.

NOVINARKA: Veliko razprave je bilo okoli te krepitve stabilnostnih mehanizmov, različni predlogi so še na mizi, če prav razumem, v marcu bo treba to odločitev potem sprejeti. Kaj to pomeni, da bomo vnaprej vplačevali kapital ali kakšno stališče Slovenija zdaj zastopa glede tega vprašanja?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Danes je bila sprejeta neka izjava v zvezi s tem, samo za države članice evro-vrha, čeprav sestanka ni bilo. V bistvu gre za povzetek tega, kar je bilo usklajeno že prej v veliki meri in tu se dejansko predvideva hitrejše polnjenje teh reševalnih mehanizmov. Gre za hitrejše vplačilo, že dva v letošnjem letu. Sam sem opozoril, da to za tiste države, kjer šele izvajamo finančno konsolidacijo, pomeni določen problem. So seveda tudi članice, ki imajo s tem večji problem kot Slovenija, a kot ste verjetno že sami ugotovili, gre za kompromis med tistimi, ki se zavzemajo za povečanje sredstev v obeh teh skladih oziroma mehanizmih in za tiste, ki temu nasprotujejo. Kompromis je nekoliko hitrejše polnjenje v obstoječih okvirjih. To je realna stvar.

NOVINARKA: Kaj pa za Slovenijo to dejansko pomeni kot finančno breme?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To je verjetno zdaj v denarju namesto sedemdeset, 140 milijonov, vendar pa to ne gre za A bilanco, to ne gre za neposredno zadolžitev, to ne vpliva direktno na proračunski primanjkljaj.

NOVINARKA: Kdaj bo Slovenija ratificirala to pogodbo, ki je bila podpisana, v skladu z načrti v pogodbi?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Posebnega časovnega načrta v zvezi s tem nimamo, zagotovo pa bo to enkrat v tem roku, ki je določen.

NOVINARKA: Še eno vprašanje, odločitev vlade glede članov Beneške komisije, torej tega, da je za razrešitev članov pristojna komisija sama in vaš komentar na to?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To verjetno tehnično drži. Vendar onadava nista bila razrešena. Vlada je samo ugotovila, da je bil sklep, s katerim je prejšnja vlada, ki ni imela polnih pooblastil, izvedla to imenovanje, nelegitimen. Zadeva bo verjetno prišla na sodno instanco, tako kot bo sodišče odločilo, tako bo. Ne samo za ta primer ampak tudi za številne druge primere, ki so nekje v zraku iz tega vmesnega obdobja. Vlada, ki ni imela pooblastil, je izvedla 170 kadrovskih imenovanj, večino tega popolnoma brez kakšne potrebe, v smislu, da bi šlo za urgentno zadevo. Glede na to, da se je to zdaj zgodilo prvič, je za to ravnanje treba postaviti neke jasne pravne okvirje. Če bo neka sodna instanca rekla, da vlada, ki nima pooblastil, to lahko počne, bodo to počele tudi vse prihodnje vlade. Če bo rekla, da se to ne sme delati, tudi nobena prihodnja vlada tega ne bo počela. Ni šlo za razrešitev, šlo je za odpravo sklepa, in s tem Beneška komisija nima nič. To je naš notranji problem. Vlada tudi ni nikogar na novo še imenovala, ker želimo, da, se stvar pravno razčisti. Tudi ne gre za imena, gre za princip.